

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20101 2500 EK Den Haag

Dutch Vision Solutions

Zuidhoek 103
3082 PD Rotterdam

Directie Dierlijke
Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag
Postbus 20101
2500 EK Den Haag

Datum
18 december 2018

Kenmerk
DGAN-DAD / 18313580

Kopie aan

Bijlage(n)

Datum **- 18 DEC. 2018 -**
Betreft "Head-only" elektrische kopverdoover

Geachte heer

Bedankt voor uw brief van 1 oktober 2018, waarin u het verloop beschrijft van de ontwikkeling van de "Head-only" elektrische kopverdoover door uw onderneming en het contact dat u in dat verband heeft gehad met de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA).

Allereerst wil ik benadrukken dat het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) innovaties in de dierlijke productie zoals de ontwikkeling van de "Head-only" kopverdoover ondersteunt en een diervriendelijk alternatief voor de waterbad bedwelming in de pluimveeslachterijen toejuicht. Dit uiteraard binnen de kaders van de (Europese) wetten en regels.

De NVWA is in Nederland de officiële toezichthouder op welzijn in de slachthuizen. Het goedkeuren van apparatuur of systemen voor het bedwelmen en doden van dieren valt niet onder de verantwoordelijkheid van de NVWA. Zij beoordeelt de bedwelming en doding zoals dit in de praktijk wordt uitgevoerd, in het geval van de "Head-only" elektrische kopverdoover in een Nederlands pluimveeslachthuis. Het slachthuis is daarmee ook de aangewezen gesprekspartner van de NVWA en niet de leverancier of ontwikkelaar van de betreffende apparatuur.

Bij het ministerie van LNV is de Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn op de hoogte van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren met betrekking tot de elektrische kopverdoover. De pilot en de uitkomsten hiervan zijn met interesse gevolgd. Rond de zomer van 2017 is door de NVWA de conclusie getrokken dat de bedwelmingmethode met behulp van de kopverdoover bij slachthuis Clazing als onvoldoende werd beoordeeld omdat het dierenwelzijn in het geding was. Daardoor is de pilot beëindigd.

Volgens Verordening (EG) Nr. 1099/2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden dient er bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten ervoor gezorgd te worden dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard. En dat na een 'eenvoudige bedwelming' de dieren zo spoedig mogelijk gedood worden. Daarom is een bedwelming van 100% de norm, waarbij in de praktijk door de handhaver een kleine marge getolereerd wordt voordat een interventie gepleegd wordt.

Directie Dierlijke
Agroketens en
Dierenwelzijn

Inderdaad moet de effectiviteit van de "Head-only" elektrische kopverdover eigenstandig en onafhankelijk worden beoordeeld, en niet in combinatie met de back-up methode (het waterbad). In tabel 2 van bijlage 1 van Verordening 1009/2209, waarin de toegelaten elektrische bedwelmingsmethoden worden opgesomd, staan de elektrische bedwelmingsmethode (uitsluitend kop) en het elektrisch waterbad afzonderlijk genoemd, met hun eigen beschrijving, gebruiksvoorschriften en cruciale parameters. Combinaties staan niet genoemd. Daarbij worden bij dit systeem de dieren levend hun poten aan de haken gehangen, waarbij het van belang is dat de duur van dit ongerief zo kort mogelijk is. Ook hierom zou het aantal dieren dat na de kopverdover naar de back-up wordt geleid, zo laag mogelijk moeten zijn.

Het inzetten van nieuwe bedwelmingsmethodes in slachthuizen heeft een potentieel grote impact op dierenwelzijn, gezien de productieomvang van de Nederlandse pluimveeslachthuizen. Op basis van de tot dusver gebleken en gepresenteerde onderzoeksresultaten tijdens de pilot van de kopverdover zijn de prestaties van deze bedwelmingsmethode onvoldoende gebleken.

Ik ben ervan op de hoogte dat de NVWA tot nu toe aan de uitvoering van de pilot in 2017 heeft meegewerkt. In uw brief beklagt u zich op enkele plaatsen over het handelen van de NVWA. Ik constateer dat uw brief het handelen van de NVWA jegens u betreft. De wet, artikel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), kent ieder het recht toe om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan. De klachtbehandeling is geregeld in hoofdstuk 9 van de Awb.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
namens de zede

Directeur Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn